



УДК: 378.147:61:614.2

**SOG'LIQNI SAQLASH MENEJMENTI YO'NALISHI KADRLARINI O'QITISHDA
TIBBIY TEXNIKA VA TEXNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY
TENDENSIYALAR.**



Raximova Shafolat Hakimovna

“Jamoat salomatligi va sog'liqni saqlash menejmenti” kafedrası assistenti

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Samarqand, Uzbekiston

E-mail: shafolatraximova91@gmail.com, tel. – +998933538200

<https://orcid.org/0009-0005-8322-9015>

ANNOTATSIYA. Sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishi kadrlarini tayyorlash, zamonaviy jamiyatning sog'lig'ini ta'minlash va rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu ilmiy maqola sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) yo'nalishi kadrlarini tayyorlash jarayonida tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy pedagogik tendensiyalarni tahlil qilishga bag'ishlangan. Maqolada Sog'liqni saqlash tizimlariga Sun'iy intellekt (AI), Telemeditsina va elektron sog'liqni saqlash yozuvlari (EHR)ning joriy etilishi menejment kadrlarining texnologik kompetensiyasini oshirishni taqozo etishi asoslanadi. Tadqiqotda o'qitish metodikasini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari sifatida IT/TT savodxonligini shakllantirish, qimmatbaho texnik investitsiyalarning hayot siklini boshqarish va innovatsion texnologiyalarni strategik tatbiq etish prinsiplari ajratib ko'rsatiladi. Maqola, ta'lim dasturlariga simulyatsiyalar, keys tahlili va amaliy loyihalarni kiritish orqali bo'lajak menejerlarni texnologik xavfsizlik va qiymatga asoslangan qarorlar qabul qilishga tayyorlash zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Kalit so'zlar: Sog'liqni saqlash menejmenti, menejer, tibbiy texnologiyalar, pedagogik texnologiya, sun'iy intellekt, EHR, kompetensiya.

АННОТАЦИЯ. Подготовка кадров по направлению менеджмента здравоохранения имеет ключевое значение для обеспечения и развития здоровья современного общества. Настоящая научная статья посвящена анализу современных педагогических тенденций, направленных на развитие медицинской техники и технологий в процессе обучения специалистов по менеджменту системы здравоохранения (МСЗ). В статье обосновывается, что внедрение в системы здравоохранения искусственного интеллекта (ИИ), телемедицины и электронных медицинских карт (ЭМК) требует повышения технологической компетентности управленческих кадров. В исследовании в качестве основных направлений совершенствования методологии преподавания выделяются формирование ИТ/ТТ грамотности, управление жизненным циклом дорогостоящих технических инвестиций и принципы стратегического внедрения инновационных технологий. Статья научно обосновывает необходимость подготовки будущих менеджеров к обеспечению технологической безопасности и принятию ценностно-ориентированных решений путем включения в образовательные программы симуляций, анализа кейсов и практических проектов.

ABSTRACT. The training of personnel in Healthcare Management (HM) is of paramount importance for ensuring and advancing the health of modern society. This scholarly article is



TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI URGANCH FILIALI **JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI**

1-TOM, 3-SON. 2025

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

dedicated to the analysis of contemporary pedagogical trends focused on integrating the development of medical equipment and technologies into the educational process for HM specialists. The article substantiates that the implementation of Artificial Intelligence (AI), Telemedicine, and Electronic Health Records (EHR) into healthcare systems necessitates an enhancement of the technological competence of managerial personnel. The study identifies the formation of IT/Tech Literacy, the management of the life cycle of costly technical investments, and the principles of strategic implementation of innovative technologies as key directions for refining teaching methodology. The article provides a scientific basis for the requirement to prepare future managers for ensuring technological safety and making value-based decisions through the inclusion of simulations, case analyses, and practical projects in educational programs.

Keywords: Healthcare management, manager, medical technologies, pedagogical technology, Artificial Intelligence, EHR, competence.

KIRISH. Global sog'liqni saqlash tizimidagi tezkor o'zgarishlar, texnologik innovatsiyalar va resurslarni samarali boshqarishga bo'lgan talabning ortishi sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) mutaxassislarini tayyorlash sifatini oshirishni taqozo etadi. Tibbiyot sohasidagi texnologik inqilob sog'liqni saqlash tizimlarining funksiyalarini tubdan o'zgartirmoqda. Diagnostika va davolashning murakkab uskunalaridan tortib, axborot texnologiyalari (AT)ga asoslangan boshqaruv tizimlarigacha bo'lgan barcha jarayonlar tibbiy menejerlardan texnologik savodxonlik va innovatsiyalarni boshqarish qobiliyatini talab qiladi[2]. Ushbu maqola sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) yo'nalishi kadrlarini tayyorlashda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirishga oid asosiy zamonaviy tendensiyalarni ko'rib chiqadi. So'nggi o'n yillikda tibbiyot texnologiyalari, jumladan, Sun'iy intellekt (AI), robotik jarrohlik, Telemeditsina va katta ma'lumotlar (Big Data) tahlili sohasida misli ko'rilmagan o'zgarishlar sodir bo'ldi[4]. Bu texnologiyalar klinik amaliyotni tubdan o'zgartirib, tibbiy xizmatlar ko'rsatish samaradorligini oshirmoqda. Ushbu texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish, moliyalashtirish, ulardan xavfsiz va samarali foydalanishni tashkil etish tibbiy menejerlarning bevosita vazifasidir. An'anaviy boshqaruv bilimlari yetarli emas, bugungi menejerlar texnologik savodxonlik, IT xavfsizligi va investitsiyalarni tahlil qilish kabi yangi kompetensiyalarga ega bo'lishlari shart. Sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) yo'nalishidagi ta'lim dasturlari bu tezkor o'zgarishlarga moslashmasa, bitiruvchilar zamonaviy mehnat bozorining talablariga javob bera olmaydi. Ta'limda pedagogik texnologiyalarni rivojlantirish orqali amaliyotga yo'naltirilgan, texnologiyani boshqara oladigan kadrlar tayyorlash ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ega dolzarb masaladir. Shuning uchun, ushbu mavzu o'qitish metodikasini takomillashtirish va kadrlar sifatini oshirish nuqtai nazaridan alohida ilmiy qiziqish uyg'otadi.

Tadqiqot maqsadi: Sog'liqni saqlash menejmenti kadrlarini tayyorlashda zamonaviy tendensiyalarni o'rganish va tibbiy texnika va texnologiyalarning rivojlanishining ta'sirini ko'rsatish orqali sog'liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirishga qaratilgan.

Ilmiy tadqiqot materiallari va usullari: adabiyotlarni tahlil, qilish, tajriba va amaliyot tahlili.

AT/TT (Axborot Texnologiyalari / Tibbiy Texnologiyalar) savodxonligini shakllantirishni zamonaviy tendensiyasi bugungi kunda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy tibbiyot muassasalarini boshqarish ko'p jihatdan IT-yechimlarga bog'liq. SSM kadrlarining asosiy vazifasi – ushbu tizimlarni samarali tatbiq etish va nazorat qilishdir. Elektron Sog'liqni Saqlash Yozuvlari (EHR) tizimini o'rganish – bunda menejerlar nafaqat EHR tizimlarining texnik ishlashini tushunishlari, balki ma'lumotlarni xavfsiz boshqarish, tahlil qilish va ulardan strategik qarorlar qabul qilishda foydalanishni ham o'zlashtirishlari kerak. O'quv dasturlarida bu tizimlar bilan ishlash bo'yicha amaliy mashg'ulotlar zarur.

Tibbiyotda kiberxavfsizlik va ma'lumotlar maxfiyligi (HIPAA, GDPR) tendensiyasini o'rganishda u asosan tibbiy ma'lumotlarning maxfiyligini ta'minlash SSMning asosiy etik va



TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI URGANCH FILIALI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

1-TOM, 3-SON. 2025

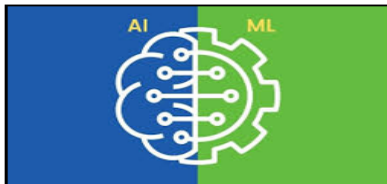
14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

huquqiy masalasidir. Kadrlarni o'qitishda xalqaro standartlar asosida ma'lumotlarga kirish huquqlarini boshqarish va kiberhujumlardan himoyalash strategiyalari kiritilishi lozim[7].

Qimmatbaho tibbiy texnika investitsiyalarini boshqarish sog'liqni saqlash menejmentining yana bir asosiy zamonaviy tendensiyalardan biridir. Unda yuqori texnologiyali diagnostika va davolash uskunalari (MRT, KT, robotik jarrohlik tizimlari) katta sarmoyani talab qiladi. Menejerlar bu sarmoyalarning rentabelligini (ROI) ta'minlashi kerak[5,6]. Bunda dastlab texnikaning hayot siklini boshqarishni SSMLarga o'qitishda tibbiy uskunaning xarid qilish, o'rnatish, kalibrlash, texnik xizmat ko'rsatish va eskirganini almashtirish jarayonlarini o'z ichiga olgan "hayot sikli"ni tushuntiruvchi modullar kiritiladi. Texnologik risk tahlilida esa yangi texnologiyani joriy etishda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflarni (moliyaviy, klinik va operatsion xavf) oldindan baholash va yumshatish usullarini o'rgatish zarur.

Qiymatga asoslangan xarid (Value-Based Procurement) tendentsiyada menejerlar texnikaning narxini emas, balki bemor natijalarini yaxshilashdagi qiymatini hisobga olgan holda xarid qilish tamoyillarini o'rganishlari kerak[6,7].

Rivojlanayotgan innovatsiyalarni tatbiq etish zamonaviy tendensiyasida SSM ta'limi faqat mavjud texnologiyalarni emas, balki ertaga kundalik amaliyotga kirib kelishi mumkin bo'lgan innovatsion yechimlarni boshqarishga ham yo'naltirilishi kerak.



Sun'iy intellekt (AI) va mashinani o'rganish (ML) - bunda talabalar AI'ning diagnostika, prognozlash, ma'muriy jarayonlarni avtomatlashtirish (masalan, navbatlarni optimallashtirish) va resurslarni taqsimlashda qanday rol o'ynashini tushunishlari lozim. Ta'lim AI-asoslangan tibbiy qarorlar qabul qilishning etik va huquqiy oqibatlarini qamrab olishi kerak.

Telemeditsina va masofaviy bemor monitoringi (RPM): O'quv dasturlariga telemeditsina xizmatlarini tashkil etish, ularning moliyaviy modeli, samaradorligi va masofaviy monitoring uskunasi (sensorlar, aqlli soatlar) integratsiya qilish bo'yicha amaliy kurslar kiritiladi.



3D Bosib chiqarish (Printing) texnologiyalarini boshqarishda shaxsiylashtirilgan tibbiyotda (protezlar, tibbiy modellar) 3D bosib chiqarishdan foydalanish bo'yicha resurslarni va jarayonlarni boshqarish bilimlarini berish dolzarbdir.

Sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) kadrlarini o'qitishda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalarini qo'llashning asosiy ustuvorliklari (afzalliklari) va kamchiliklari (qiyinchiliklari) o'rganilgan. Sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) kadrlarini o'qitishda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalarini qo'llashning asosiy ustuvorliklari (afzalliklari) va kamchiliklari (qiyinchiliklari) tahlilini quyidagi jadvalda keltirilgan (Jadval 1.).

Jadval 1. Tibbiy texnika va texnologiyalarni o'qitish tendensiyalarining tahlili

Asosiy Tendensiya	Ustuvorliklari	Kamchiliklari
1. Elektron sog'liqni saqlash yozuvlari (EHR) tizimini o'rganish	Samaradorlik: Ma'muriy jarayonlarni avtomatlashtirish va xatolarni kamaytirishga o'rgatadi. Ma'lumotga asoslangan qaror: Menejerlarni tahlil qilish va	Dasturiy ta'minot xarajatlari: O'quv jarayoni uchun litsenziyalangan EHR dasturlaridan foydalanish qimmat.



TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI URGANCH FILIALI
JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

1-TOM, 3-SON. 2025

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

	prognozlash uchun ma'lumotlar bazasidan foydalanishga tayyorlaydi[1].	Integratsiya qiyinligi: Turli xil amaliy EHR tizimlariga ega bo'lish va ularni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish murakkab.
2. Simulyatsiya va Virtual Reallik (VR)	Xavfsiz tajriba: Qimmat yoki xavfli tibbiy texnikani shikastlamasdan boshqarishni o'rgatadi (masalan, robotik jarrohlik investitsiyalarini boshqarish). Amaliyotni yaqinlashtirish: Talabalarga kasalxona boshqaruvining real va murakkab vaziyatlarini his qilish imkonini beradi.	Uskunaning qimmatligi: VR/AR uskunolari va yuqori sifatli simulyatsiya markazlarini yaratish uchun katta boshlang'ich sarmoya talab etiladi. Texnik xizmat: Uskunani doimiy yangilab turish va texnik xizmat ko'rsatish zaruriyati.
Robotik jarrohlik	- Jarrohlik amaliyotlarining samaradorligini oshirish; - Bemorlar uchun tiklanish jarayonini qisqartirish	- Yuqori xarajatlar va texnik xizmat ko'rsatish zaruriyati; - Malakali mutaxassislar yetishmasligi;
3. Sun'iy Intellekt (AI) tahlili modullari	- Diagnostika va davolashda aniqlikni oshirish; - Tezkor ma'lumot tahlili va qaror qabul qilish; Optimallashtirish: Resurslarni taqsimlash, bemorlar oqimini va diagnostika jarayonlarini AI yordamida optimallashtirish ko'nikmasini beradi[3]. Innovatsion fikrlash: Bo'lajak menejerlarni texnologik transformatsiyani boshqarishga tayyorlaydi.	- AI tizimlarining murakkabligi va ularni joriy etishdagi qiyinchiliklar; - Ma'lumotlar xavfsizligi va maxfiylik masalalari O'qituvchi malakasi: AI va Big Data tahlilini tushunadigan va o'rgata oladigan malakali professor-o'qituvchilar yetishmasligi. Abstrakt tushunchalar: Nazariy tahlil metodlarini amaliy SSM muammolariga bog'lash talabalar uchun dastlab qiyin bo'lishi mumkin.
4. Big Data tahlili modullari	- Katta hajmdagi ma'lumotlardan strategik qarorlar qabul qilishda foydalanish; - Sog'liqni saqlash tizimidagi tendensiyalarni aniqlash	- Ma'lumotlarni tahlil qilish va boshqarish uchun zarur bo'lgan resurslar; - Ma'lumotlarning to'g'riligi va sifatini ta'minlash muammolari
5. Telemeditsina va masofaviy boshqaruv	- Bemorlar bilan masofadan xizmat ko'rsatish imkoniyatlari; - Bemorlar uchun qulaylik va vaqtni tejash; Kengayish: Menejerlarni masofaviy xizmatlarni (qishloq joylarga xizmat yetkazish) joriy etish va ularni moliyalashtirish modellarini boshqarishga o'rgatadi.	- Texnologik infratuzilma va internetga kirish muammolari; - Bemorlar ma'lumotlarining xavfsizligini ta'minlash zarurati; Huquqiy noaniqlik: Telemeditsina bilan bog'liq milliy va xalqaro huquqiy va me'yoriy hujjatlar doimiy o'zgarib turadi, bu o'qitishda murakkablik tug'diradi. Litsenziyalash: Turli hududlarda faoliyat ko'rsatuvchi telemeditsina



TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI URGANCH FILIALI
JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

1-TOM, 3-SON. 2025

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

	Globalashuv: Xalqaro miqyosda tibbiy xizmatlarni boshqarish tajribasini oshiradi.	platformalarining litsenziya talablarini tushunish qiyin.
5. Qiymatga asoslangan xarid qilish (Texnika Investitsiyalari)	- Yuqori texnologiyali uskunalar uchun rentabellikni ta'minlash; - Uskunalar hayot siklini boshqarish imkoniyatlari; - Moliyaviy samaradorlik: Menejrlarni eng arzon narxni emas, balki bemorlarga eng yuqori qiymat keltiradigan texnologiyani tanlashga o'rgatadi. - Strategik investitsiya: Sarmoyalarni klinik natijalar bilan bog'lash qobiliyatini rivojlantiradi.	- Investitsiya risklarini baholash va boshqarish qiyinchiliklari; - Moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash zarurati; - Ma'lumotlar yetishmasligi: Investitsiya qarorini asoslash uchun tibbiy texnikaning uzoq muddatli klinik natijalari haqida ishonchli ma'lumotlarga ega bo'lish qiyin. - Qarshilik: An'anaviy xarid qilish metodikalariga o'rganib qolgan xodimlarni bu yangi yondashuvga o'rgatishga qarshilik bo'lishi mumkin.
Kiberxavfsizlik	- Tibbiy ma'lumotlarning maxfiyligini ta'minlash; - Xalqaro standartlarga mos kelish;	- Kiberhujumlar va xavfsizlik tahdidlariga qarshi kurashish talab etiladi; - Kadrlar tayyorlashda yangi kompetensiyalarni talab etadi;
Qiymatga asoslangan xarid	- Bemor natijalarini yaxshilashga qaratilgan xarid qilish; - Resurslarni samarali boshqarish imkoniyatlari;	- Qiymatni aniqlash va baholashdagi murakkabliklar; - Barcha manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik qilish zarurati;

MUHOKAMA. Biz bilamizki, sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishida kadrlarni o'qitishda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirish zamonaviy tendensiyalarni talab qiladi. Ushbu maqolada quyidagi asosiy nuqtalar ko'rib chiqildi ya'ni avvalo tibbiy texnologiyalar, xususan, telemeditsina, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili, sog'liqni saqlashda samaradorlikni oshirishga yordam berishi, shuningdek, o'qitish jarayonida ushbu texnologiyalarni joriy etish, talabalar va mutaxassislariga zamonaviy amaliyotlarni o'rganishga imkon yaratishi hamda ushbu tendensiyalar sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishida kadrlarni o'qitishni yanada samarali va zamonaviy qilishga xizmat qiladi. Kelajakda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirish, shuningdek, kadrlar tayyorlash jarayonlarida innovatsion yondashuvlarni qo'llash sog'liqni saqlash sohasining rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. **Yuqorida berilgan** jadval sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishidagi kadrlarni tayyorlashda zamonaviy tendensiyalarni ko'rib chiqadi, ularning afzalliklari va qiyinchiliklarini tahlil qiladi. Tadqiqot natijalari, shuningdek, SSM kadrlarini tayyorlash jarayonida zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni aniqlashga yordam beradi. Bu esa sog'liqni saqlash tizimining samaradorligini oshirish va bemorlar ehtiyojlarini qondirish uchun muhimdir.

XULOSA VA TAVSIYALAR.

Xulosa qilganda, ushbu zamonaviy tendensiyalarni SSM kadrlarini o'qitishga tatbiq etishning ustuvorligi shundaki, ular nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni bartaraf etadi va bitiruvchilarni XXI asr tibbiyot muassasalarining real talablariga mos ravishda tayyorlaydi. Biroq, bu tendensiyalarni joriy etish yuqori moliyaviy xarajatlar, malakali o'qituvchilarning yetishmasligi va mavjud ta'lim infratuzilmasini texnologik jihatdan yangilash kabi jiddiy kamchiliklarni keltirib chiqaradi. Shuning



uchun, ta'lim tizimi ushbu yangilanishlarni bosqichma-bosqich va strategik rejalashtirish asosida amalga oshirishi lozim. Sog'liqni saqlash menejmenti (SSM) yo'nalishida kadrlarni tayyorlashda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirishga oid tadqiqot natijalaridan kelib chiqqan holda quyidagi tavsiyalarni berish mumkin:

1. O'quv dasturlarini zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalar asosida yangilash, shu jumladan sun'iy intellekt, robotik jarrohlik, telemeditsina va katta ma'lumotlar tahlilini kiritish.
2. Talabalarga texnologik savodxonlikni oshirish maqsadida maxsus kurslar va seminarlar tashkil etish, IT xavfsizligi va kiberxavfsizlik bo'yicha bilimlarni kengaytirish.
3. Xalqaro standartlar va etik qoidalarni o'z ichiga olgan dasturlarni ishlab chiqish, maxfiylik va ma'lumotlarni boshqarish masalalariga alohida e'tibor berish.
4. Tibbiy texnika va uskunalar uchun investitsiya strategiyalarini o'rgatish, rentabellikni baholash va texnologik risklarni tahlil qilish bo'yicha modul kiritish.
5. Sog'liqni saqlash muassasalari, texnologiya kompaniyalari va akademik tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirish, tajriba almashish va innovatsiyalarni joriy etish imkoniyatlarini yaratish.
6. O'quv dasturlarida bemorlarning ehtiyojlarini inobatga olish va ularni qondirish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni shakllantirish.

Yuqorida qayd etilgan tavsiyalar sog'liqni saqlash menejmenti kadrlarini tayyorlash jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni o'z ichiga olgan ta'lim dasturlari orqali talabalar sog'liqni saqlash tizimining murakkabliklariga tayyor bo'lishlari va bemorlar ehtiyojlarini qondirishda muvaffaqiyatli bo'lishlari mumkin.

Sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishi kadrlarini o'qitishda tibbiy texnika va texnologiyalarni rivojlantirish bo'yicha zamonaviy tendensiyalar texnologik bilim, investitsiya tahlili va innovatsiyalarni boshqarish kompetensiyalarining ajralmas qismi ekanligini ko'rsatadi. Ta'lim muassasalari o'z dasturlarini EHR, AI, Telemeditsina kabi texnologik modullar bilan yangilab, amaliyotga yo'naltirilgan o'qitish usullari orqali bo'lajak menejerlarni nafaqat mavjud tizimlarni boshqarishga, balki tibbiy-texnologik innovatsiyalarni joriy etish va ulardan samarali foydalanishga ham tayyorlashlari lozim. Bu, pirovardida, tibbiy xizmat sifatining oshishi va tizimning umumiy samaradorligiga olib keladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Stephen M. Shortell, Arnold D. Kaluzny, Essentials of Health Care Management// Darslik – 2018yil, Health Administration Press nashriyoti
2. John P. Glaser, Healthcare Information Systems: A Practical Approach for Health Care Management // Monografiya – 2021yil, Jossey-Bass nashriyoti
3. Eric Topol, Digital Health: The Future of Healthcare// Kitob/Monografiya – 2019 yil Basic Books
4. N. A. Muslimov, M. Usmonboyeva, Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat // O'quv qo'llanma – 2022 yil "Sano-Standart" (Toshkent) nashriyoti
5. Myron D. Fottler, Donna J. Slovensky (Muharrirlar) The Management of Healthcare Innovation: Advances in Healthcare Management // Ilmiy maqolalar to'plami – 2020yil, Emerald Publishing nashriyoti
6. H. K. P. G. H. R. J. D. (Ko'p muallifli), Managing Health Care Technology: A Guide for Professionals // Metodik qo'llanma – 2017yil, CRC Press nashriyoti
7. Современные тенденции в обучении медицинскому менеджменту: опыт и инновации, Ilmiy maqola (Jurnalda)Rossiyadagi "Voprosy Ekonomiki i Upravleniya" yoki shunga o'xshash jurnal – 2021yil.